

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Iosephi Speranzæ, Congregationis Oratorii Fanensis
Presbyteri, Scripturæ Selectæ**

Speranza, Giuseppe

Coloniæ Agrippinæ, 1659

30. Oratio hominem transfigurat.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44265

DE EFFECTIBUS ORATIONIS.

Oratio hominem transfigurat.

PUNCTUM XXX.

Luc. 9.
Orans voluit transfigurari Christus. Cur?
Euthym. ib.
Orare, & transfigurari, idem.

Facta est, dum oraret, species vultus ejus altera. Non sine peculiari mysterio notat Evangelista circumstantiã, quã se se Christus Dominus transfiguravit: potuisset enim, vel cum Apostolis loquendo, vel aliter transfigurari; sed id voluit orando, ut officium orationis exprimeret, sicut hic benè inquit Euthym. Ascendit in montem, ut oraret, & dum oraret, facta est species vultus ejus altera. Sed quomodo ascendit, ut oraret, si ascendit, ut se se transfigureret? Idem est orare, & transfigurari.

O quomodo transfigurat hominem oratio! Ex bruto in hominem, quin ex pecude in Angelum, immò suo modo in ipsum Deum transformat. Mixtæ equidem transfigurationes, ac metamorphoses, non poetica, ac fabulosa, sed verã, virtute gratiæ, media oratione.

Luc. 15.
Oratio ex bruto hominem facit.
August.
Chryf.

Ex bruto transfiguratur in hominem. Meministi sic pauperis illius juvenis, qui paternã discedens domo, abuisse dicitur in regionem longinquam? Quæ Regio hæc? Augustin. in regionem dissimilitudinis. Declarat hunc terminum Chrysol. Ex

A homine scilicet transivit in bestiam. Sic Bernard. Egregia creatura facta de grege cibis animalium, nutriebatur: Sed ut spiritus, & cogitationes orationis habere cœpit, Surgam (benè surgam dicit, qui ut bestia jacebat, inquit Ambros. Surgam, & ibo ad patrem meum, & dicam ei, &c. Cœpit etiam hominis recuperare figuram, aded ut cum pater vel à longè cognoverit.

B Mirandum illud est, quod legitur in Daniele de Rege illo Babylonis? Ab hominibus ejicient te, & cum feris habitatio tua, fœnum quasi bos comedes, &c. Sed oculos, inquit (quos ut bestia in terrã defixeram) ad celum levavi, Altissimo benedixi, &c. Tunc sensus meus redditus est mihi, & figura mea reversa est ad me. Recuperavit liocamenta humana, primamque figuram.

C Paulus lupus rapax Domine, audivi de viro, quantamala, &c. Ne timeas. Anania, lupus jam amplius non est. Quis fieri potest? Ecce enim orat. O effectum orationis, quæ bruta in homines transfigurat! Sed quid est, Fratris mei, quod nos adhuc animales sumus, gustum animalium habemus? Quia rationem non habemus, quia non utimur, ut debemus, intellectu, & voluntate, quæ potentia sunt hominis propria: Sensitivum, inquit Philosophus, constituit animal: Nos verò ita vivimus, quasi solo sensu constemus, & facti sumus Sicut equus, & mulus, quibus non est intellectus.

Bernard.
Dan. 4.
Sénacherib per orationem lineamenta recuperavit humana.
Añ. 9.
Oratione Paulus ex lupo homo factus.
Orationis studium qui negligunt, ydem animales sunt.
Psal. 31.

R 2 ¶ Nec

¶ Nec solum nos oratio ex brutis in hominibus, sed ex pecudibus, & hominibus in Angelos transfigurat. Ita Chryf. lib. 1. de orat. Deum. Deprecatio te separata a mutis animalibus, hæc te sociat Angelis. Vidit Ezechiel quatuor illa animalia, & inter hæc unum bos erat. Meminit iterum Propheta ejusdem visionis, sed loco bovis vidit Cherubim, & ne putaremus hoc aliud fuisse: *Ipsum*, inquit, *est animal, quod vidi juxta fluvium Chobar.* Sed ibi bos erat, hic Cherubim est. Quid hoc? Alæ nimirum contemplationis, oculique orationis, quibus animalia plena erant, bovem in Cherubim transmutaverant. Quodam animal rudius bove? Sed si pennas contemplationis, oculosque, quibus divina contemplerur, habeat, citò in Cherubim transfigurabitur. Unde est hoc, ut tam alta, tamque profunda de Deo cogites, ac loquatur, qui paulò antè vix loqui noverat? Nihil antea percipiebat, & nihil de Deo sciebat, bos erat, nunc loquitur de Deo, ceu Cherubim, & c. Effectus orationis. Qui fieri potest, inquit Chryfost. ut si quis cum homine sapiente habeat consuetudinem, paulatim sapiens fiat, & eum ipsa sapientiâ habens consuetudinem non fiat sapiens?

¶ Si alas orationis habereamus! Licet rudes, & incapaces essemus, paulatim illuminaremur, ac sapientiâ ut Cherubim imbueremur. Unde Thomas bos mutus in Cherubim? Dixit ipse Fratri Reginaldo: Ex alis orationis, ex oratione. Unde tot simplices homines, & mulieres, reum Dei cognitione pleni? Ex schola orationis, ex cella vinaria. Sept. Ex domo gymnasiis doctrina. Ier. 33. *Clama ad me (in oratione) & annuntiabo tibi grandia, & firma, que nescis.* Cur igitur hanc scholam non frequentamus?

¶ Quanta disceremus orantes! *Collum tuum (juxta Nyssenum oratio) sicut turris David, que edificata est cum propugnaculis.* Alii: *Qua edificata est ad doctrinas.* Vatab. *Ad usum dirigendi homines, supple, in viam salutis.* Quantum didicit Jacob in ea orationis lucta: *Nequaquam, vocaberis Jacob, sed Israel, videns Deum, erit nomen tuum.* quasi dicat. Oratio te Angelum, qui

A Deum videt, efficit. *Qui appropinquant pedibus ejus, Crucifizi, scilicet, accipient de doctrina illius.* O qualis schola sunt pedes Crucifizi? Ibi plus proficitur mediâ horâ, quam multis annis in scholis Philosophorum. Oratio namque est cathedra veræ sapientiæ: hic homo reformatur interior, hic moderantur passiones. *Et meditatus sum nocte cum corde meo, & exercebar, & scopebam spiritum meum.* Alii: *Et perfodebam spiritum meum.*

B Ubinam melius, quam in oratione, usque ad radices dignoscuntur motus, & passiones animi? Tanta passionum vivacitas, & immortificatio, non nisi ex defectu orationis, cujus amatores quasi viâ compendiariâ ad perfectionem perveniunt, hic relinquitur defectum, hic profectum copiz; ait Bernard.

C Nec iste finis est transfigurationum; sed ulterius adhuc oratio hominem, ut potest, transfigurat in ipsum DEUM. Hunc effectum noverat David. *Accedite, inquit, ad eum, & illuminamini, vel ut transfert Hieronym. Respice in illum, & illuminabimini.* Ubi Theodoretus: Qui per orationem ad eum accedit, arcæ lucis radios suscipit, sicut Moyses in monte.

D In mentem reducit Theodoretus istud de Moysa. Agebat cum Deo Moyses in monte, & ex consortio sermonis Domini quosdam sibi ascivit in facie splendores, unde dicitur ibi: *Et ignorabat, quod cornuta esset facies sua.* Septuag. *Apparuit glorificatus vultus ejus.* Chald. *Multiplicatus est splendor gloria vultus ejus.* Quid hoc aliud, quam consortium divinæ naturæ, ut D. Petri verbis utamur? Unde sicut ait Apostolus: *Non poterant intendere filij Israël in faciem Moysi, propter gloriam vultus ejus.* Ut quo pacto non sustinet oculus hominis Dei faciem intueri, sic veluti alterius DEI, Moysi faciem intueri non possent.

E Quam benè Ambros. Oriente die rubent terræ croceo colore perfusa gemmarum quodq; monilia coruscantia transfundunt finitimis, quod ipsa radiaverint & miratis, si Moysi vultus divinæ infusus sit claritate præsentis? *Accedite ad eum,*

Oratio ex brutis, & hominibus in Angelos facit. Chryf. Ezech. 1.

Idem. 10.

Chryf.

S. Thomas per orationem ex bove mutus vocalissimus Cherubim.

Cant. 2. Sept. Ierem. 33.

Cant. 4.

Alii. Vatab.

Gen. 32.

Deut. 33.

Psal. 76. Alij.

Oratio reformatrix hominis interioris, & cicutur vitæ passionum.

Oratio ex homine Deum quodammodo facit.

Psal. 33. D. Hier. ex Hebr. Theod. ibid.

Exod. 34.

Sept. Chald. 2. Cor. 3.

D. Ambros. Psal. 118. ser. 17. v. 7.

tum, & illuminamini, & facies vestrae non confundentur. Quid aliud Apollolus dicere volebat, quam transfigurationem hanc, dum ait: Nos autem revelata facie gloriam Domini speculantes, in eandem imaginem transformamur. seu ut Tertullianus legit, Transfiguramur de claritate in claritate? Hoc sibi volebat scilicet, quod per orationem anima ceu speculum divinis opposita radiis, non nisi divinos recipere in se radios possit, unde in Deum tota transfigurata videatur: Hæc enim propriè vis est verbi, speculantes, quod à speculo, non à speculà est, ut clarè ex Græco transfert Origenes, speculantes, id est, ad speculi typum recipientes. Sic D. August. Anselm. Theodor. Theophyl. & alii, sic novissimè Cajet Nos in oratione ceu speculum effecti, in Dei imaginem, quam in nos recipimus, transformamur, & veluti Dii sumus.

1. Cor. 3.

Tertull.

Græc. Orig. August. Anselm. Theod. Theoph. Cajet.

1. Reg. 10.

Itaque oratio hominem transfiguravit, ut transfiguravit Saul: Cum veneris ad Oratio Saulem quercum Thabor, nomen certè viri, & transfiguravit locus transfigurationis) invenient te ibi tres viri, ascendentes ad Deum in Bethel) ubi Jacob oravit, & scalam vidit) Post hæc venies ad collem Dei (bonum iter) & obviam habebis gregem Prophetarum, ante eos psalterium. Insiliet in te spiritus Domini, & prophetabis cum eis (exercitium orationis) & mutaberis in virum alterum) transfiguratio (quia, qui agrestis erat, inquit Procopius, & tantum terram colere nove- rat, delecto in Regem regium animum indidit.

Orationis intermissio remissos facit Religiosos.

Jerem. 6.

Nec solum intellectum, sed etiam affectum transfiguravit oratio. Videre est quod ostendit remissos, ac frigidos, ut ne hinc intillam quidem ignis divini amoris in se habere videantur. Multo abhinc tempore, Dei servitio profitentur se operam navare, nec minimum Dei affectum sentiunt. Unde hoc Defecit, inquit Propheta, sufflatorium in igne. Ex defectu orationis nascitur hæc frigiditas: intellectus enim, ita dixerim, est veluti follis, seu sufflatorium voluntatis, in qua ignem divini amoris accendit: si exercitium desit orationis, voluntas semper frigida est.

A In meditatione meâ exardescet ignis, Chal. Ebullit cor meum in corpore meo. Væ nobis, qui non utimur intellectu, nisi ad cogitanda terrena. Hæc cogitamus, hæc amamus, sed ut cogitemus aliquid de Deo, vel tempus non habemus, vel nescimus. Mirum quomodo ille subtiliter cogitat, ac discutit rationes œconomiz, negotiorum, &c. Cur non uteris hoc intellectu, ut cogites aliquid de Deo, & ratiocineris eum Deo? Cum hominibus die, noctuque loquimur, cum Deo nec per horam possumus. Certè si cum Deo non agimus in terrâ nec in Cælo agemus. Oratio est lingua, seu sermo Cæli. Sanctus, Sanctus, Sanctus. Necessè est ergo, ut hoc idioma prædisceas.

B Ad utramque transfigurationem innuendam dicitur illic: In dexterâ ejus ignea lex, qui appropinquat pedibus ejus, accipiet doctrinâ illius. Dicitur lex, quod orationem, ac meditantem in eâ intellectum informet. Ignea verò, quod affectum inflammet.

C Nunquid per sapientiam tuam plumescit lex, qui appropinquat pedibus ejus, accipiet doctrinâ illius. Dicitur lex, quod orationem, ac meditantem in eâ intellectum informet. Ignea verò, quod affectum inflammet.

D Surrexit quondam Abbas Joseph, & expandit manus suas in cælum, & facti sunt digiti ejus velut decem lampades ignis, & dixit Abbati Lot: Si vis, efficiere torus sicut ignis.

Hinc orationis exercitio dediti, tanto Dei amore accenduntur, ut sicut illi quoad intellectum, videntur Cherubim, sic isti, quia semper circa Deum diverberant alas, videntur Seraphim.

E Annon Seraphim Sancta illa Ungariæ Regina Elisabeth, quæ sic orando juvenem illum incendit: Venit matrona quædam, ut Surius refert ad Sanctam Elisabeth, Regis Ungariæ filiam, invisendi gratia, adducto secum adolescente, quem vestis compta, & incompti mores sæculari prorsus animo esse haud obscure debebant. Ad quem Elisabeth: Quid tu, inquit, adolescentens, tam insigniter, & veste, & moribus sæcularem præfers animû, quem

Oratio idioma calorum.

Deut. 33. Oratio intellectum, simulq; voluntatem transfiguravit.

Iob. 39.

Isa. 6.

Surius tom. 6. p. 458. Oratione S. Elizabeth into lerabiliter inflammatus adolescens.

quem magis Deo tuo pronâ servitute o-
lim dedicatum oportuit? Est, ait adole-
scens, verè ut tu dicis, ô domina, sed oro
te plurimum, ut pro me Deum precari
digneris, quod mihi bonum, quod propo-
nis, & incipiendi, & perficendi donetur
gratia. Mox illa: Iranè seridè petis, ut pro
te Deum rogem? Peco, inquit ille, seridè,
intimèque. Statim illa: Oportet, inquit,
te itidem facere, precèsq; meas tuis ju-
vare. Quo persuaso, itum est, ac utrimq;
oratum loco satis congruenti. Jàmque
nonnihil moræ intercesserat, cum ille
ad leseens clamare cœpit: Jam, jam, ô
domina, precari desiste, incendior enim
ita tuarum fervore precum, ut ferre vix
queam. Tum illa vehementius orationi
instare, acriori mentis annisu Deo pro-
pinquare, &c. At ille semet intensius in-
flammati sentiens, viribusque paulatim
destitui, toto jam corpore in sudorem
eunte, atque crebri vaporis nebulam for-
as exhalante, clamat altiori voce disie-
ctis præ lassitudine brachiis, & in speciem
profus exanimi in terra jacentis: Cessa,
domina, cessa, quia vastissimo supplica-
tionis tuæ incendio præcordia mea, &
ipsæ medullæ depauperunt. (*In medita-
tione mea exardescet ignis, vel ebullit cor meum
in corpore meo.*) Defectum ita juvenem
quæ confestim ex pedissequis, simulque
matrona, quacum venerat, medium cor-
ripiunt, & ne casu repentino elideretur,
sustentant, fervorem ejus intensissimum,
& calidissimo perfusa membra sudore vix
tractu manuum pati valentes. Tandem
nihilò segnius orate perseverantem an-
helus juvenis, quam poruit altissimâ vo-
ce sæpius inelamat dicens: Oro te per Je-
sum, ut cœpto munere jam jam superse-
deas, ne me tuis precibus mori cogas,
quem vitæ meliori jam destinasti. Con-
festim igitur ut Elisabeth precandi stu-
dium remisit, remisso pariter calore juve-
nis est velocissimè refrigeratus, moxque
suscepit institutum Sancti Francisci, quod
semper in vitâ coluit, cultumque virili-
ter consummavit.

Quòd si oratio taliter accendit corda
aliorum, quasi ardore debet accendere
cor orantium? Hi verè dicendi sunt Sera-

A phim, quos sicut Deus habet magis ar-
dentes, & inflammatos in suo amore, ita
semper sunt ante thronum ejus. contem-
plantes illum, & amantes totis viribus, ac
toto affectu.

B Deniq; exteriorem hominem trans-
figurat, sicque totum hominem: nam si
oculos conjicias in hominem post ora-
tionem, totum compositum videbis, mo-
destiam, ac decorem supra humanum
præ se ferentem, oculis, auribus, in-
cessu declarantem se cum Deo egisse, &c.

Oratio etiam
exteriorem ho-
minem trans-
figurat.

Oratio nos fortes efficit contra
tentationes.

PVNCTVM XXXI.

C IN eujus rei figuram Moyses ex confor-
tio iermonis Domini quosdam in facie
radios, veluti cornua, dicitur habuisse,
ut intelligamus, oratione, per quam cum
Deo confabulamur, & miscemus collo-
quia, ut ait Chryl, fortitudinem compa-
rari, & robur acquiri, &c.

Exod. 34.
Oratio Moysi
cornua, hoc est
robur dedit.

D Mane astabo tibi, id est, ordinarabor, &
preparabor, inquit Hieronym. quod est
ad bellum se parantis, &c. Hic bonus en-
sis, quo quilibet Christianus Christi e-
ques cingere se debet, Mane, antequam
domo exeat, &c. Accipite armaturas Dei.
D. Ambrosius, uni versitatem armorum,
Græcè, panopliam, omnem armaturam, sci-
licet à capite ad pedes, ut possitis stare ad-
versus insidias aboli, & omnia tela ignea
nequissimi extinguere. Oratione totus
confectus nullâ in parte vulneri locum
dabit.

Psal. 5.
Hieron.

Ephes. 6.
Græcè,

E In suis adversitatibus, ac tentationi-
bus Job, cætera tum omnium rerum viri-
bus destitutus, hoc solum robore, quod
præstat oratio, tentationibus obstitit.
Derelicta sunt tantummodo labia circa dentes
meos, quasi dicat non alia mihi, quam in
labiis fortitudo superfuit. Sepruag. Ossa
mea in dentibus sunt. Quæ forma dicendi
hæc? Ossa in dentibus. D. Augustinus, id
est, firmitas, & fortitudo mea in verbis
est,

Job. vires totæ
in oratione
posite.
Job. 19.

Sepi.

Psal. 38.
Chald.